

Тема. Вживання прикметників в прямому та переносному значенні.

Мета: формувати в учнів уміння розрізняти прикметники, вжиті в прямому і переносному значеннях; розвивати вміння вживати у своєму мовленні такі прикметники; збагачувати словниковий запас; розвивати зв'язне мовлення; виховувати любов до рідної мови, до природи.

Обладнання: презентація, таблиця "Прикметник", відеосюжет "Весна".

Хід уроку

I. Організаційний момент. (С1)

Діти, ви любите красу?

А чи вмієте ви бачити її навколо себе?

Давайте поміркуємо.

Подовжте речення:

На мою думку, краса – це...

це прозора хмаринка у небі

це лірична душевна поезія

це живописне полотно

це мелодійна пісня

це наша чарівна мова.

Приємно чути, що ви спостережливі, вмієте передати красу навколишнього світу словами.

А закінчила я речення саме такими словами не випадково, бо говорити ми будемо на уроці про красу весняної природи та красу нашої української мови.

А вона у нас:

Ніжна, мила, світанкова

Ясна, чиста, колискова

Мелодійна, добра, власна

Дивна, радісна, прекрасна

Легідна, жива, казкова

Солов'їна, барвінкова

Українська рідна мова.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

Ви знаєте три основні частини мови. Давайте покличемо свою уяву і охарактеризуємо за основною ознакою кожную частину мови: (Таблиця)

дієслово (весь час щось робить) – працюєте

іменник (весь час запитує Хто це? Що це?) – допитливий

прикметник (описує предмети, явища, показує красу предмета) – красивий.

- Отже, якщо ми хочемо потрапити у світ краси, то допомагатиме нам яка частина мови? (прикметник)

- Давайте згадаємо, яку частину мови називають прикметником? Допоможе вам в цьому таблиця (С2)

1. Каліграфічна хвилинка.

- А зараз краса торкнеться вашого зошита.

а с р а аса краса прикраса красивий

- Назвіть прикметник. Розберіть прикметник за будовою.

- Складіть речення зі слів (С3)

- *Красивий, щедрий рідний край (С4)*

І мова наша солов'їна.

- Підкресліть прикметники.

- Знайдіть словосполучення, вжиті в прямому значенні, в переносному. Як ви їх розумієте?

- Як ви розумієте словосполучення "мова солов'їна" ? Поясніть.

- Наша мова дуже багата. І навіть тільки за допомогою прикметників можна впізнати предмет.

2. Гра "Впізнай за ознакою" (С5)

- Давайте пограємо в гру "Впізнай за ознакою"

III. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми, мети уроку.

- Молодці. я бачу ви багато знаєте, дуже уважні. Але не всі учні такі розумні.

- Розгляньте катринки і скажіть, яких помилок припустився учень? (С6)

Палаючі щоки

Сяюча посмішка

Закована вода

- Він переплутав пряме та переносне значення слів (С7)

- Отже, сьогодні на уроці ми будемо спостерігати за вживанням прикметника в прямому та переносному значенні, щоб не допускати такі помилки, як цей учень. (С8) (Таблиця)

ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

ПРЯМЕ

вказує на предмет, дію, явище

- сива голова
- вовчий хвіст

ПЕРЕНОСНЕ

переносить пряме значення слова на інший предмет

- сива зима
- вовчий апетит

- Для чого в мовленні використовують слова, вжиті в переносному значенні? (Вони роблять нашу мову багатогою, яскравою, милозвучною).

IV. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу.

1. Колективна робота (Впр.369)

2. Робота в парах (С9)

- У поданих словосполученнях слів замініть іменники так, щоб прикметники набули прямого значення.

Золоті руки. Залізний характер. Кришталева вода. Вишневе плаття.

Зразок. Вишневе плаття - вишневе варення.

- *Перевірте один в одного.*

- Для чого в мовленні використовують прикметники в переносному значенні?

(Такі прикметники роблять нашу мову багатогою, виразною, милозвучною)

Фізкультхвилинка (пантоміма) (С10)

холодний		надутий
жаркий	сердитий	кудлатий
стрибучий	веселий	охайний
	смачний	нерухомий
непосидючий	сильний	спокійний

V. Систематизація та узагальнення отриманих знань.

1. Вправа з розвитку мовлення. (усно) (С11) Гра “Спільні ознаки”

білі

Малюнок: хмаринка і лебідь

пухнасті

легкі

На кого схожа хмара?

- Складемо речення про хмаринку. Використайте дані прикметники, порівняння.

(По небу пливе легка, пухнаста
хмаринка, мов лебідь – красень.)

- А, навпаки, про лебедя?

2. Відеосюжет "Весна". Диференційовані завдання.

Виберіть собі завдання за бажанням. (С12)

Легше: Вітерець 1) Підібрати прикметники до даного відео (у переносному значенні).

Важче: Хмаринка 2) Дібрати словосполучення іменника з прикметником.

Ще важче: Сонечко 3) Скласти речення до даного відео із вживанням прикметників.

3. Робота в групах (С13)

- Розподіліть словосполучення в два стовпчики (1 група - вжиті в прямому, а 2 група - переносному значенні)

м'який характер
кам'яне обличчя
холодний погляд
шовкові кучері
золоті руки
колючий вітер
ніжна берізка

м'який хліб
кам'яний будинок
холодний чай
шовкова хустка
золоті сережки
колюча троянда
ніжна мама

V. Домашнє завдання.

Вправа 373, с. 153

- Списати, вставляючи пропущені закінчення, підкреслити прикметники.

VI. Підсумок уроку.

Гра «Закінчи речення»

- На уроці я вчився...
- Найбільше мені сподобалося...
- На наступному уроці я хочу навчитися...

